

Sub semnul lui Caragiale și Ionesco

de *Liviu Antonesei*

Se tot vorbește despre actualitatea lui Caragiale – și e bine că se întâmplă așa! –, dar lucrurile sînt mai profunde decît poate spune o asemenea vorbă. Caragiale nu e doar actual, ci este structural, dimensiunea spiritului său fiind încrustată din și pentru eternitate în fibra noastră. Caragiale, dar desigur și Ionesco, succesorul care i-a extins geniul comic în teritoriile absurdului. Sigur, noi visăm la Eminescu, dar ne simțim excelent într-o lume parcă ieșită din mințile celor doi dramaturgi de geniu. Totul e teatru în viața publică românească, totul e comic și absurd, trăim pe o imensă scenă, de la președinte la ultimul ins care-ți explică de ce e preferabil să-și consume ultimii bani pe mititei și bere decît să-și plătească întreținerea ori să ia caiete pentru școală copiilor. Iar cînd își pune copiii în lanțuri, e fals să credem că o face din cruzime, e doar dintr-un inedit simțămînt al punerii în scenă, al dramatizării! Dar să mergem spre actorii și personajele mai însemnate, spre protagoniștii!

Iată, toată lumea cu scaun la cap, de aici și de aiurea, se aștepta ca, după aderare, clasa politică să-și tureze motoarele la maximum pentru a proiecta viitorul României europene, inclusiv prin absorbția fondurilor puse la dispoziție de UE. În loc de aceasta, la o săptămîină de la 1 ianuarie, a izbucnit scandalul „bilețul roz” neînchis pînă astăzi, deși s-au schimbat toate replicile posibile, care geniale, care anoste, care penibile, și am mai și trecut printr-un referendum inutil. Ba chiar, după aceea, tensiune a atins cote și mai mari, iar țara a devenit, vorba cîntăreței Adei Milea, un Absurdistan, absurdul lui Ionesco dominînd temporar comicul lui Caragiale. O țară a absurdului public la instalarea căruia cooperează toată lumea băștinașă cu o frenezie demnă de o cauză mai bună. Politicienii, mai întîi, de la care aflăm că e mai bine să cadă moțiunea de cenzură decît să treacă – dl Boc dixit! –, iar după ce a căzut, aceștia descoperă bucuria moțiunilor simple, cîte două odată pe domeniu, chiar dacă șansele de adoptare, prin jocul alianțelor mișcătoare, sînt la fel de nule. PSD a votat guvernul, dar îl „co-moțiuonează”, PD și PLD au fost la guvernare, participînd pînă acum două luni la eventualul dezastru, dar procedează aidoma. Care e putere, care opoziția, cine mai știe? Și, de fapt, ce contează? Toată lumea e la putere cînd e de bine, de pildă „legea pensiilor”, în prag de alegeri, a trecut în unanimitate, cum toată lumea e în opoziție, dacă e nasol. Iar președintele, cum stă bine unui politician de mare calibru, e mereu și simulatan și la putere, și în opoziție, și în teren, ca jucător, și pe tușă ca arbitru ori rezervă.

Și, dacă politienii au condus țara în acest bîlci de final de epocă, te-ai fi așteptat ca măcar intelectualii, formatorii de opinie, analiștii și comentatorii etc să aibă mintea olecuță mai clară. Nebunia este că, precum Cioran în „Schimbarea la față...”, ei sînt destul de limpezi în partea critică, în punerea diagnosticului, dar cu totul fantaști în soluții. Așa este, acest sistem muribund e ținut artificial în viață. Așa este, răul se află în Constituție, cum semnalăm și eu aici într-un serial încă din ianuarie. Dar să-ți legi speranțele de schimbare de un singur om, pe care l-ai și sprijinit în campanie, e și nonintelectual și nedemocratic. E absurd! Președintele și intelectualii? Îmi sună suprarealist și revolut totodată, de un absurd ionescian să zicem. Iar deplasarea cu avionul special la Neptun n-a contribuit cu nimic la buna imagine a tuturor. Și neputința de a pricepe ce nu e acceptabil în respectiva întîmplare e chiar cu totul hilară. Să nu înțeleagă niște intelctuali de așa calibru că nu sumă e vorba, ci de principiu? Nu poți fi vigilent cînd politrucii își acordă cu ambele mîini drepturi speciale și hatîruri, dar să crezi că ție ți s-ar cuveni, în virtutea faptelor intelectuale e la fel de grav.

Dacă e vorba de o nouă Constituție – repet, aboslut necesară! – care să fundamenteze alt sistem politic, o nouă republică, aceasta nu poate fi propusă de o echipă fidelă cuiva care e parte în actualul sistem. Și încă în colaborare cu PLD, partid cu totul vasal președintelui. Nici o parte a sistemului nu deține mai multă legitimitate decît alta. Iar gîndul că o Constituție „pentru Băsescu” va putea fi mai bună decît cea „pentru Iliescu”, e aberant. O Constituție se face pentru o țară, nu pentru un om. Și se face pentru o durată nedeterminată, nu pentru o jumătate de mandat ori un mandat și jumătate. Dar, la noi, obișnuiți cu improvizatiile, merge și așa – și asta în mințile unora din intelectualii noștri cei mai remarcabili! Și, pentru că veni vorba – dacă ei își pun mințile la treabă și chiar fac proiectul unei alte Constituții, cum va fi aceasta adoptată? Înainte de a trece prin referendum popular aceasta trebuie evaluată și adoptată de o Adunare Constituantă! Deci, fie prin actualul Parlament, cu tot cu cei 322 denunțați obsesiv, fie printr-altul ales special în acest scop, pentru că ei nu pot fi o Constituantă, ci sînt doar un grup de presiune la dispoziția președintelui. Dar, asta este, trăim în țara lui Ionesco și Caragiale și ieșire nu pare să existe!